

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УХВАЛЕНО
Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 29.06.2023 р, протокол № 7

ВВЕДЕНО В ДІЮ:
Наказом ректора Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
від 29.06.2023 р. № 177

Володимир ПОНОМАРЕНКО

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОБОЧУ ПРОГРАМУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
(НОВА РЕДАКЦІЯ)**

Харків
2023

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення «Про робочу програму навчальної дисципліни у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця» (далі – Положення) розроблено відповідно до:

Закону України "Про освіту" від 05.09.2017 р. №2145 - VIII ;

Закону України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 р. № 1556 – VII;

Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. "Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності";

Наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

Листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-434 від 09.07.2018 р. "Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення";

Рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, ухваленого рішенням вченої ради від 26.10.2020 р. протокол № 5, введеного в дію наказом ректора від 26.10.2020 р. № 198;

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція), ухваленого рішенням вченої ради від 23.05.2023 р. протокол № 6, введеного в дію наказом ректора від 23.05.2023 р. № 148;

Інших нормативних документів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (далі – Університет).

1.2. Робоча програма навчальної дисципліни (РПНД) – нормативний документ Університету, у якому викладаються конкретний зміст навчальної дисципліни, мета її вивчення, прогнозовані результати навчання, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення в системі професійної підготовки фахівця, форми поточного та підсумкового контролю, перелік рекомендованої літератури.

1.3. РПНД – це нормативний документ Університету, що розробляється провідним викладачем (лектором) кафедри або створеною для цього робочою

групою викладачів кафедри для кожної навчальної дисципліни на основі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки фахівців відповідних рівнів вищої освіти та навчального плану. В разі, якщо навчальну дисципліну викладають декілька кафедр – укладається одна РПНД.

1.4. Для очної та заочної форм навчання розробляється єдина РПНД із зазначенням у ній видів навчальних занять: лекцій, лабораторних, практичних, семінарських, індивідуальної та самостійної робіт, форм поточного та підсумкового контролю.

1.5. Робочу програму навчальної дисципліни розробляють за формою, встановленою в Університеті згідно з цим Положенням (Додаток).

1.6. Зміст РПНД має відповідати освітній (освітньо-професійній / освітньо-науковій) програмі Університету, яка ґрунтується на затвердженому стандарті вищої освіти України за певною спеціальністю та рівнем вищої освіти.

1.7. Основним призначенням РПНД є:

ознайомлення здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу зі змістом навчальної дисципліни, видами навчальних занять, які використовуються при викладанні навчальної дисципліни, тощо;

встановлення відповідності змісту освіти освітній (освітньо-професійній / освітньо-науковій) програмі та стандартам вищої освіти під час акредитації;

встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми (освітньо-професійними / освітньо-науковими) програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання та переведенні), а також у неформальній та інформальній освіті.

1.8. РПНД є основою для розробки підручника, навчального посібника, у тому числі й для самостійного вивчення дисципліни, конспекту лекцій, методичних рекомендацій до виконання практичних (лабораторних) занять та самостійної роботи, інших матеріалів методичного характеру, що допомагають успішно опанувати зміст навчальної дисципліни.

1.9. Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни має бути доступна здобувачам вищої освіти на початок семестру, а вибіркової – на момент здійснення вибору дисциплін на наступний семестр та / або навчальний рік.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ РПНД

2.1. РПНД має такі структурні елементи:

2.1.1. ТИТУЛЬНА СТОРІНКА;

2.1.2. ВСТУП (зазначається актуальність навчальної дисципліни та її необхідність та роль у підготовці фахівців. Мета, завдання, предмет, об'єкт навчальної дисципліни. Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна.);

2.1.3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

2.1.3.1. Зміст навчальної дисципліни (зазначається за змістовними модулями, темами, питаннями теми. Подається короткий зміст кожного питання);

2.1.3.2. Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань (Зазначається назва та зміст практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань);

2.1.3.3. Перелік самостійної роботи (зазначається назва виду самостійної роботи (завдання) та її зміст).

Існують такі види самостійної роботи здобувачів вищої освіти за цільовим призначенням:

А) Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування аудіо-лекцій; інші види роботи.

Б) Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, лабораторних робіт, колоквиумів, семінарів; виконання типових задач; інші види роботи.

В) Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт (проектів); участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; написання есе, рефератів і доповідей із заданої теми; інші види роботи.

Г) Удосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик; дипломне проектування; інші види роботи.

2.1.4. **МЕТОДИ НАВЧАННЯ** (зазначаються методи навчання, які використовуються в навчальній дисципліні, та в якій темі);

2.1.4.1. *Залежно від джерела подачі і сприйняття навчальної інформації виділяють методи:*

- словесні (бесіда, лекція);

Бесіда - це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, яка дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів вищої освіти на активізацію отриманих знань.

Лекція – це логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Вона покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти з відповідної навчальної дисципліни.

Види лекційних занять:

Проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення здобувачів вищої освіти і характеризується тим, що коло питань обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів вищої освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням здобувачам вищої освіти під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій здобувачам вищої освіти ставляться запитання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей здобувачів вищої освіти. Система запитань під час лекції відіграє активізуючу роль, примушує здобувачів вищої освіти сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Лекція-візуалізація – основний зміст лекції представлено в образній формі (у вигляді малюнків, графіків, схем). Візуалізація розглядається тут як спосіб інформації за допомогою різних знакових систем.

Лекція вдвох – це робота двох викладачів (викладача і здобувача вищої освіти), які читають лекцію на одну й ту ж тему і взаємодіють на проблемно-організаційному матеріалі, як між собою, так і зі здобувачами вищої освіти.

Лекція-прес-конференція – зміст оформляється за запитом здобувачів вищої освіти із залученням декількох викладачів.

Лекція-консультація близька за типом до лекції-прес-конференції. Різниця полягає в тому, що запрошений (кваліфікований фахівець) недостатньо володіє методами педагогічної діяльності. Консультавання через лекцію дає змогу активізувати увагу здобувачів вищої освіти.

Лекція-провокація, або лекція із запланованими помилками, формує вміння здобувачів вищої освіти оперативно аналізувати, орієнтуватися в інформації та оцінювати її. Може використовуватися як метод "живої ситуації".

Лекція-діалог – зміст подається через серію запитань, на які здобувачі вищої освіти повинні відповідати безпосередньо під час лекції. До цього типу належить лекція із застосуванням техніки "зворотного зв'язку", а також програмована лекція-консультація.

Лекція із застосуванням ігрових методів передбачає використання методів мозкової атаки, методів конкретних ситуацій та інших, коли здобувачі вищої освіти самі формулюють проблему і самі намагаються її вирішити.

- наочні (ілюстрація, демонстрація);

Ілюстрація - допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки. Засоби ілюстрації (картинки, таблиці, моделі, муляжі, малюнки тощо), характеризуються не рухомістю засобу демонстрації.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування: презентації, навчальна телепередача або кіно-відеофільм чи його фрагмент; діюча модель, дослід з фізики або хімії (експеримент); спостереження за певним процесом або явищем.

- практичні (лабораторні та практичні заняття (роботи), дослід, вправи, твори, реферати, есе, тощо).

Лабораторні заняття – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти під керівництвом викладача особисто проводить експерименти чи дослід у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу. В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища.

Практичні заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного

застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Семінарські заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо з метою сприяння розвиткові творчої самостійності здобувачів вищої освіти, поглиблення їхнього інтересу до науки і наукових досліджень, розвитку культури мовлення, вмінь та навичок публічного виступу, участі в дискусії.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють уміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших, критично підходити до власних поглядів.

Інші види навчальних занять, які можуть застосовуватися в Університеті (наведений перелік не є вичерпним, викладач може використовувати і інші види навчальних занять):

Тренінг – це вид навчальних занять, в процесі якого всі його учасники на власному досвіді опановують інструменти для виконання певної роботи, внаслідок чого здобувач вищої освіти переходить від усвідомленого незнання до усвідомленої компетентності.

Майстер-клас – це вид навчальних занять, на якому ведучий-спеціаліст розповідає і, що ще більш важливо, показує, як застосовувати на практиці нову технологію або метод.

Мозкові атаки – це колективний метод пошуку нових ідей і рішень. Учасникам пропонується висловлювати якомога більшу кількість різних варіантів вирішення проблеми, в тому числі найбільш фантастичних і нереальних. Потім із загального числа ідей вибираються найкращі й аналізуються. Вибрані і проаналізовані ідеї намагаються втілити на практиці.

Кейс-метод, або метод аналізу конкретних ситуацій, – це навчання із використанням опису реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Учасники повинні проаналізувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі їх рішення і вибрати найкращі з них. Кейси базуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.

Модерація – це спосіб проведення обговорення, який швидко приводить до конкретних результатів, дає можливість усім присутнім брати участь у процесі знаходження рішень проблеми, відчуваючи при цьому повну відповідальність за результат. Модерацією називають спробу одного або, краще, двох людей зробити можливим і полегшити процес навчання групи, при цьому не втручаючись у його суть.

Коучинг – це процес, спрямований на підтримку поліпшення навичок, вмінь, потенціалу та креативності, якими вже володіє здобувач вищої освіти. Головною відмінною рисою коучингу є те, що він не спирається на знання, досвід, мудрість чи передбачення коуча, а, головним чином, на здатність людини вчитися самому і творчо діяти.

Презентація, або виступи перед аудиторією, використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу і демонстрації нових товарів та послуг.

Рольові ігри, або інсценізація – це форма активізації здобувачів вищої освіти, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

Дидактична гра – це метод імітації (наслідування, відображення) прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, що вже вироблені або виробляються самими учасниками, який реалізується через самостійне вирішення здобувачами вищої освіти поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли вони змушені самостійно опанувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі.

Бізнес-симуляція – це організації навчальної діяльності, що є інтерактивним моделюванням економічної системи, яка за своїми внутрішніми умовами максимально наближена до відповідної реальної економічної одиниці: підрозділу чи всього підприємства, галузі, держави. Така симуляція надає можливість здобувачам вищої освіти спробувати себе у певній ролі (керівника, президента компанії, тощо) та дослідити систему роботи певного підприємства, організації, тощо. Учасники симуляції вирішують професійно-орієнтовані завдання, такі, як: оптимізація прибутку підприємства, укладання договорів, продаж акцій компанії тощо. Симуляції характеризуються високим ступенем зацікавленості учасників, котрі цілком поринають у гру, втілюються у свою

роль, уболівають за результат роботи, оскільки від командного духу та швидкості прийняття рішень залежить загальний результат гри. Симуляції впорядковують як фахові знання, так і знання іноземної мови здобувачів вищої освіти, готують останніх до прийняття у майбутній діяльності швидких та вмотивованих бізнес-рішень, сприяють формуванню навичок стратегічного мислення й планування, розвивають уміння працювати в команді тощо.

Інтерактивне дистанційне навчання – це сукупність педагогічних технологій, що базуються на принципах відкритого і комп'ютерного навчання та активних методах навчання у спілкуванні в інформаційному освітньому просторі, для організації освіти користувачів, розподілених у просторі та часі.

2.1.4.2. За характером пізнавальної діяльності розрізняють такі провідні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- проблемного викладу.

2.1.4.3. За системним підходом до освітнього процесу виділяють прийоми і методи навчання:

- організації і проведення навчання;
- стимулювання і мотивації здобувачів вищої освіти;
- контролю і самоконтролю в навчанні;
- інтегровані методи.

2.1.5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (зазначаються форми та методи, які використовуються в навчальній дисципліні. Наводиться приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

2.1.5.1. Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2.1.5.2. Однією з форм освітнього процесу в Університеті є контрольні заходи. Контрольні заходи – це форма організації освітнього процесу, яка є необхідним елементом зворотнього зв'язку у процесі навчання.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

2.1.5.3. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня

підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів).

Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня сформованих компетентностей визначаються викладачем.

Поточний контроль (наведений перелік не є вичерпним, викладач може використовувати і інші методи):

1. *Усне опитування* – це найбільш поширений метод контролю знань здобувачів вищої освіти. Під час усного опитування встановлюється безпосередній контакт між викладачем і здобувачем вищої освіти, у процесі якого викладач отримує широкі можливості для вивчення індивідуальних особливостей засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу.

2. *Фронтальне опитування* проводиться у формі бесіди викладача з групою. За його допомогою викладач може перевірити виконання здобувачами вищої освіти домашнього завдання, з'ясувати готовність групи до вивчення нового матеріалу, визначити сформованість основних понять, засвоєння нового навчального матеріалу, який тільки що розглядався на занятті.

3. *Індивідуальне опитування* передбачає ґрунтовні, розгорнуті відповіді здобувачів вищої освіти на запитання, що стосуються досліджуваного навчального матеріалу. Питання індивідуального опитування стимулюють здобувачів вищої освіти логічно мислити, порівнювати, аналізувати, доводити, підбирати переконливі приклади, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки й робити обґрунтовані висновки.

4. *Письмові контрольні роботи* – це ефективний метод перевірки й оцінки сформованих компетентностей здобувачів вищої освіти, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткій термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма здобувачами вищої освіти групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються здобувачами вищої освіти, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

5. *Диктант* – форма письмового контролю - вправа для засвоєння або перевірки грамотності, що полягає в записуванні тексту, який диктується.

6. *Тестування* – це перевірка знань, що здійснюється у формі відповідей здобувачів вищої освіти на різні запитання. Тестовий контроль дає можливість

при незначних витратах аудиторного часу перевірити всіх здобувачів вищої освіти. Чим більше тестових завдань, тим надійніше оцінка сформованих результатів навчання.

7. *Колоквіум* – це форма перевірки й оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Становить проміжний міні-екзамен, що проводиться за ініціативою викладача для перевірки результатів навчання за декількома розділами (темами).

8. *Індивідуальні навчально-дослідні завдання* – це завдання, які видаються здобувачам вищої освіти у терміни, що визначає викладач. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно при консультуванні з викладачем. Допускаються випадки виконання комплексної тематики кількома здобувачами вищої освіти.

9. *Твори та реферати* використовуються для повторення й узагальнення навчального матеріалу. Вони дозволяють систематизувати знання здобувачів вищої освіти та перевірити вміння розкрити тему. У процесі підготовки твору або реферату здобувач вищої освіти мобілізує й актуалізує наявні знання, самостійно набуває нових знань, що необхідні для розкриття теми, зіставляє їх зі своїм життєвим досвідом та чітко усвідомлює свою життєву позицію. При перевірці таких робіт викладач звертає увагу на відповідність роботи темі, повноту розкриття теми, послідовність викладу та самостійність судження.

10. *Есе* – це твір-роздум невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування за конкретним питанням або проблемою. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу. Метою есе є діагностика продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, яка передбачає аналіз інформації, його інтерпретацію, побудову міркувань, порівняння фактів, підходів і альтернатив, формулювання висновків та особисту оцінку автора.

2.1.5.4. *Підсумковий контроль* проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку з конкретного освітнього

компоненту, визначеного освітньою програмою, і в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен (іспит) - це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід. Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума – 25 балів.

Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці набутих здобувачем вищої освіти певних компетентностей та результатів навчання з певного освітнього компоненту (навчальної дисципліни, тренінгу, практики, курсової роботи (проекту)) виключно на підставі накопичених балів у відповідності до критеріїв оцінювання.

Семестровий диференційований залік за навчальною дисципліною, як правило виставляється на останньому практичному, лабораторному, семінарському занятті.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях.

2.1.6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (потрібно вказати базові та додаткові джерела, які пропонуються здобувачам вищої освіти для вивчення навчальної дисципліни; сумарно включати не більше 20 основних та додаткових джерел. Вказуються видання, які вийшли за останні 5 років).

2.1.6.1. До переліку основної літератури, як правило, включають нормативні документи, видання викладачів Університету (з посиланням на репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця), а також найкращі вітчизняні та зарубіжні підручники і навчальні посібники з урахуванням їх наявності у бібліотеці Університету.

2.1.6.2. У перелік додаткової літератури, який призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів або тем, включаються різні довідкові, періодичні видання, монографії тощо. Рекомендовано посилання на не менш ніж на 2-х викладачів Університету (з посиланням на репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця).

2.1.6.3. У підрозділі Інформаційні ресурси наводять електронні адреси сайтів, матеріали яких можуть бути використані для вивчення дисципліни, у тому числі інтернет-джерела з нормативною базою.

2.1.6.4. Заборонено посилання на літературні джерела країн-агресорів!!!.

3. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ПЕРЕГЛЯДУ ТА ОФОРМЛЕННЯ РПНД

3.1. РПНД є складовою частиною плану видання, який формується у відповідності до «Положення про порядок проходження рукопису від його підготовки до видання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця».

3.2. Відповідальність за розроблення, своєчасність, якість підготовки РПНД покладається на завідувача кафедри, за яким закріплена навчальна дисципліна. До підготовки РПНД можна залучати здобувачів вищої освіти, наукових працівників наукових установ, роботодавців, фахівців-практиків інших стейкхолдерів.

3.3. Робоча програма навчальної дисципліни розробляється на термін до 4 років.

3.4. РПНД має обов'язково переглядатися у разі:

- змін у нормативно-правових актах;
- затвердження нових стандартів вищої освіти;
- внесення змін до навчального плану.

3.5. Текст рукопису має бути набраний шрифтом Times New Roman, кт 14. Усі поля мають складати по 2 см. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі (1,25); міжрядковий інтервал – становити множник 1. Колонцифри (нумерацію сторінок) слід набирати написанням і кеглем основного тексту. Номер сторінки вказується внизу кожної сторінки оригіналу, крім титульної. Текст слід вирівнювати як ліворуч, так і праворуч (по ширині сторінки).

4. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ТА РОЗМІЩЕННЯ РПНД В РЕПОЗИТАРІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

4.1. Розроблений у відповідності до даного Положення рукопис РПНД подається на розгляд до навчально-методичного відділу у роздрукованому або електронному вигляді у термін, визначений планом видання Університету.

4.2. Після перевірки навчально-методичним відділом рукопис РПНД розглядається та погоджується проректором з навчально-методичної роботи, скріплюється печаткою Університету.

Примірник РПНД після погодження зберігається на кафедрі, яка її розробила.

4.4. Електронну версію РПНД разом з інформацією для репозитарію (опис РПНД, складений мовою видання) викладач передає до навчально-методичного відділу.

Електронна версія має складатися лише із одного файлу у форматі PDF, перша сторінка якої має бути відсканована з підписами та печаткою, та мати назву у форматі *Назва дисципліни_перше прізвище розробника.pdf*.

4.5. Фахівець навчально-методичного відділу передає електронну версію РПНД разом з інформацією для репозитарію Університету співробітникам відділу інформаційних технологій бібліотеки для подальшого розміщення в репозитарії.

Факт передачі до бібліотеки електронної версії РПНД фіксується у відповідному журналі навчально-методичного відділу.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення ухвалюється рішенням вченої ради Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні вченої ради Університету та вводяться в дію наказом ректора.

Керівник навчально-
методичного відділу

Ганна ЧУМАК

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з навчально-
методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

Юрисконсульт 1-ї кат.

Яніна ЧУПРИНА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Протокол № ____ від __.__.20__ р.

_____Каріна НЕМАШКАЛО

ПОВНА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань	шифр "повна назва"	
Спеціальність	шифр "повна назва"	
Освітній рівень	перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий)	
Освітня програма	"повна назва"	
Статус дисципліни		обов'язкова / вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання		українська / англійська / тощо

Розробник(и):
науковий ступінь,
вчене звання

підпис

ІІ

Завідувач кафедри
повна назва кафедри

підпис

ІІ

Гарант програми

підпис

ІІ

**Харків
2023**

ВСТУП

Актуальність навчальної дисципліни та її необхідність та роль у підготовці фахівців.

Метою навчальної дисципліни «...» є

Завданнями навчальної дисципліни є:

Предметом навчальної дисципліни є

Об'єкт навчальної дисципліни є

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Зміст компетентностей та результатів навчання для обов'язкових дисциплін повинен відповідати таблиці 2 «Матриця відповідності визначених результатів навчання, компетентностей та освітніх компонентів» освітньої програми за відповідною спеціальністю. Для вибіркових дисциплін (мейджори) пулу спеціальності з наведених в освітньої програмі. Для вибіркових дисциплін загальноуніверситетського пулу - на розсуд викладача, без зазначення шифрів.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1.	ЗК 1, ЗК 2, СК 5.
...	...

де, РН1. Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 5. Здатність розробляти та впроваджувати нові технологічні процеси, зокрема ресурсо- та енергозберігаючі технології, та види продукції у сфері видавництва та поліграфії, здійснювати оптимізацію виробничих процесів відповідно до поставлених вимог.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. ...

1.1.

Короткий зміст за питанням

1.2.

Короткий зміст за питанням

1.3.

Короткий зміст за питанням

Тема 2. ...

...

Змістовий модуль 2.

Тема 5.

...

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Завдання 1....	
Завдання 2...	
...	

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Завдання 1....	
Завдання 2...	
...	

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема ...), проблемна лекція (Тема ...), лекція-провокація (...), тощо).

Наочні (демонстрація (Тема ...), тощо).

Практичні (практична робота (Тема ...), есе (Тема ...), кейс-метод (Тема ...), тощо).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня

підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (.. балів), письмова контрольна робота (.. балів), колоквіум (... балів), есе (... балів), тощо.

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів) або Залік

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

...

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

.....

Додаткова

.....

Інформаційні ресурси

.....